

Alustava talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma vuosille 2025-2027

Alustava talousarvio 2025 ja
taloussuunnitelma vuosille 2025-2027

Varsinais-Suomen liitto
PL 273, 20101 Turku
kirjaamo@varsinais-suomi.fi
www.varsinais-suomi.fi

Sisältö

Varsinais-Suomen liitto on maakunnan kehittäjä	5
Varsinais-Suomen liitto – paras liittolainen	5
Suomen kolmanneksi suurimman maakunnan kuntayhtymä	5
Monipuolinen maakunnan kehittämisen edelläkävijä	6
Päätöksenteko ja luottamustoimielimet	8
Varsinais-Suomen kehittämisen visio	9
Kestävien kumppanuuksien Varsinais-Suomi	9
Hyvinvoiva, kasvuhakuinen ja tietoon perustuvien puhtaiden ratkaisujen tarjoilija	9
Varsinais-Suomen maakuntaohjelma 2022–25 ja kumppanuusfoorumi	9
Talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma 2025-2027	10
Yleisperustelut	10
Talousarvion rakenne	11
Talousarvion sitovuus	11
Jäsenkuntien maksusuudet	11
Tilikauden tunnusluvut	11
Talousarvio 2025 kulut toimialoittain	12
Talousarvion vastualueet	12
Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä	13
Tavoitteet ja toimenpiteet 2025	14
Tavoitteiden ja toimenpiteiden seuranta	14
Yhteiset toiminnot ja hallinto	14
Aluekehittäminen	15
Maankäyttö ja ympäristö	17
Valonia	19
Edunvalvonta ja kuntapalvelu	20

Henkilöstö	21
Yhteiset toiminnot ja hallinto (14 henkilöä)	21
Aluekehittäminen (23 henkilöä)	21
Maankäyttö ja ympäristö (32 henkilöä)	21
Edunvalvonta ja kuntapalvelu (8 henkilöä)	22
Henkilöstö yksiköittäin 8/2024	22
Talouden tunnusluvut	23
Käyttötalousosa	23
Yhteenvedo kuntarahoitteen toiminnan käyttötaloudesta 2025	25
Tuloslaskelmaosa	26
Investointiosa	27
Rahoitusosa	27
Liite 1. Jäsenkuntien maksuosuudet 2019 – 2024	28
Liite 2. Maksuosuuksien kehitys 1993–2027	29
Liite 3. Maksuosuuksien määräytyminen vuonna 2024	30

Varsinais-Suomen liitto on maakunnan kehittäjä

Varsinais-Suomen liitto – paras liittolainen

Varsinais-Suomen liiton viraston visio on aktiivinen ja uudistuskykyinen maakunnan liitto, yhteistyökumppani ja paras liittolainen, niin sisäisesti kuin sidosryhmillekin. Työmme ytimessä on Varsinais-Suomen kehittäminen ja tulevaisuuden suunnittelu yhteistyössä kuntien, korkeakoulujen, yritysten ja järjestöjen kanssa.

Työllämme täydennämme maakunnan kehittämisen kokonais kuvan. Tavoitteemme on olla yhteistyön edelläkävijä, käynnistäjä ja alueen vahva ääni. Lupauksemme on, että kanssamme maakunnan kehittämisen kuvat piirretään valmiiksi, toteutukseen saakka.

Varsinais-Suomen liiton viraston strategia 2025 päivitettiin vuoden 2023 alussa. Päivitetyn strategian työlistalla on 14 toimintamalleihin, toiminnan suunnitteluun, henkilökunnan osaamiseen ja hyvinvointiin sekä viestintään ja sidosryhmäyhteistyöhön liittyvää tehtävää, joiden avulla viraston toimintaa kehitetään vuosina 2023–2025. Tehtäviä toteuttavat henkilökunnasta kootut työryhmät.

Suomen kolmanneksi suurimman maakunnan kuntayhtymä

Varsinais-Suomen liitto on kuntayhtymä, joka palvelee Suomen kolmanneksi suurinta maakuntaa. Alueemme koostuu viidestä seutukunnasta ja 27 kunnasta, joissa asuu noin 480 000 ihmistä. Toimintamme muokkautuu lakisääteisten tehtävien perustalle maakunnan tarpeiden, ominaispiirteiden ja valittujen painotusten mukaisesti. Vastaamme maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesta maakuntasuunnitelmasta, maakuntakaavoituksesta, meri- aluesuunnittelusta ja alueiden kehittämislainsäädännön mukaisesta alueen yleisestä kehittämisestä ja maakunnan edunvalvonnasta.

Perustoimintaamme kuuluu:

- vastata maakunnan kehittämisestä ja erityisesti elinkeinoelämän toimintaedellytysten kehittämisestä yhteistyössä valtion viranomaisten ja muiden sidosryhmien kanssa;
- osallistua kansallisia rakennerahasto-ohjelmia koskevien ohjelmaehdotusten laatimiseen ja toimeenpanoon yhdessä alueen muiden toimijoiden ja keskushallinnon kanssa;
- edistää kuntien seudullista ja muuta yhteistyötä, maakuntien välistä yhteistyötä sekä yhteistyötä maakunnan kehittämisen kannalta keskeisten sidosryhmien kanssa;
- hoitaa tehtäviimme liittyviä kansainvälisiä asioita ja yhteyksiä;
- vastata maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelman ja alueellisten laaja-alaisten luonnonvarojen ja ympäristöä koskevien suunnitelmien osalta suunnitteluprosessin käynnistämisestä, siihen liittyvän yhteistyön johtamisesta ja kyseisen suunnittelun yhteensovittamisesta maakunnan muun suunnittelun kanssa;
- hoitaa muut laissa säädetyt tehtävät.

Monipuolinen maakunnan kehittämisen edelläkävijä

Perustoiminta ja erillisyksiköt

Varsinais-Suomen liiton kuntarahoituksella rahoitettu perustoiminta on hallinnollisesti jaettu neljään vastuualueeseen: 1) aluekehittäminen, 2) edunvalvonta ja kuntapalvelu, 3) maankäyttö ja ympäristö sekä 4) yhteiset toiminnot ja hallinto. Näissä tehtävissä toimii tällä hetkellä noin 35 työntekijää.

Aluekehittäminen

Aluekehittämistyö parantaa maakunnan omatoimista ja tasapainoista kehitystä sekä lisää maakunnan kilpailukykyä. Aluekehittämistyömme tukeutuu maakunnan olemassa oleviin vahvuuksiin ja erityisesti osaaminen, elinkeinon ja työllisyyden vahvistaminen sekä kestävä kehitys ovat Varsinais-Suomen aluekehittämisen keskeisiä elementtejä.

Lisäksi osallistumme aktiivisesti kansainväliseen verkostoyhteistyöhön ja näin lisäämme maakunnan tunnettuutta sekä edistämme maakunnan roolia Itämeren alueen yhtenä keskeisenä toimijana.

Aluekehitystyömme pohjautuu laaja-alaiseen ja vuorovaikutteiseen yhteistyöhön jäsenkuntien, valtion aluehallintoviranomaisten, elinkeinoelämän ja muiden maakunnan toimijoiden kanssa. Tässä yhteistyössä maakunnan toimijat määrittelevät maakuntastrategian kautta kehitystavoitteet ja keinot niihin pääsemiseksi sekä samalla sitoutuvat omalta osaltaan niiden toteutukseen. Maakunnallisesti yhteisesti hyväksytyt älykkään erikoistumisen kärjet ohjaavat sisällöllisesti toimintaamme. Toiminnan tukemisessa työkaluina käytämme muun muassa EU:n rakennepoliittisia ohjelmia, kansallista kehittämisrahoitusta ja valtion erillisiä budjettimäärärahoja.

Edunvalvonta ja kuntapalvelu

Edunvalvonnan ja kuntapalvelujen tavoitteena on valvoa maakunnan etuja kansallisesti ja kansainvälisesti, toimia kuntien puolesta kuntayhteistyötä edistäen, välittää tietoa maakunnallisesti sekä edistää nykyaikaista maakuntaidentiteettiä ja kulttuuria yhteistyössä alueen muiden toimijoiden kanssa.

Maankäyttö ja ympäristö

Maakunnan suunnittelun tavoitteena on maakunnan vetovoiman ja tasapainoisen kehityksen edistäminen maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti, ympäristövastuullisuus huomioiden. Tavoitteiden määrittelyssä sovitetaan yhteen kuntien kehittämistarpeet valtakunnallisten tavoitteiden kanssa. Suunnittelulla luodaan edellytykset alueen erityisarvoille rakentuvalle hyvälle asuin- ja toimintaympäristölle ja elämisen laadulle.

Maakuntasuunnitelmassa osoitetaan maakunnan tavoiteltu kehitys ja aluerakenne. Maakunta-kaavoituksella täsmennetään ja toteutetaan maakunnan strategiset tavoitteet kuntakaavoitusta ohjaavaksi alueidenkäytön suunnitelmaksi. Maakunnan muuhun suunnitteluun synkronoidulla liikennejärjestelmätyöllä edistetään alueen toiminnallista rakennetta. Merialuesuunnittelulla luodaan edellytykset merialueiden kestäväälle käytölle ja meriympäristön hyvän tilan saavuttamiselle. Hankkeisiin aktiivisesti osallistumalla tuotetaan suunnittelussa tarvittavaa tietoa ja edistetään maakunnan tavoitteiden toteutumista.

Yhteiset toiminnot ja hallinto

Hallinto huolehtii viraston hallinto- ja henkilöstöpalveluista, taloudesta, kirjanpidosta, ICT-palveluista, asiakirjahallinnosta ja hankinnoista. Hallinnossa valmistellaan ja kootaan maakuntahallituksen ja maakuntavaltuuston kokousten esityslistat ja pöytäkirjat sekä huolehditaan liiton talouteen liittyvistä suunnittelu- ja seurantatehtävistä.

Erillisyyksiköt

Toteutamme meille annettuja tehtäviä myös erillisrahoituksella toimivien Valonian, Lounaistiedon, Turun ja Varsinais-Suomen Eurooppa -toimiston sekä monien hankkeiden kautta. Lisäksi toimimme Central Baltic Interreg -ohjelman (2021–2027) hallintoviranomaisena ja sihteeristön päätoimipaikkana. Näissä tehtävissä toimii noin 40 työntekijää.

Valonia on Varsinais-Suomen kuntien kestävän kehityksen ja energia-asioiden asiantuntijaorganisaatio, joka toteuttaa valtionhallinnon laatimia kestävän kehityksen tavoitteita. Valonia tarjoaa palveluita kunnille ja muille julkisille toimijoille sekä yrityksille ja kuntalaisille. Yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa Valonia rakentaa kestävän kehityksen mukaista, resurssitehokasta Varsinais-Suomea, joka on rohkea, osaava ja vastuullinen edelläkävijä. Valonia kouluttaa, neuvoo, antaa asiantuntija-apua sekä koordinoi monien toimijaverkostojen työtä. Valonia kehittää toimintamalleja ja työkaluja resurssitehokkaan ja kestävän yhteiskunnan toteuttamiselle.

Hyviä, uusia ratkaisuja haetaan laajan hanketoiminnan avulla. Yhteistyön ja kumppanuuden avulla Valonia luo kehityspolkuja kestävän kehityksen toteuttamiseksi kaikissa maakunnan kunnissa. Kunnat sitoutuvat Valonian toimintaan asukasluokun perustuvien maksuluokkien mukaisesti. Suurin osa Valonian toimintojen rahoituksesta koostuu hankerahoituksesta ja kuntarahoitus toimii hankkeiden omarahoituksena. Valonian työtä ohjaavana asiakirjana toimii Ohjelma 2030.

Lounaistieto muodostaa yhdessä liiton tietopalvelutoimintojen kanssa tietopalveluryhmän. Tietopalveluryhmään on keskitetty liiton tilastotietopalvelut, tutkimustoiminta sekä paikkatietoyhteistyö, avoin data ja siihen liittyvä tiedonhallinta. Tietopalveluryhmän keskeisenä viestintäkanavana toimii Lounaistieto.fi -aluetietopalvelu, joka sisältää mm. tilastotietopalvelun ja karttapalvelun sekä suuren joukon muita tietopalveluja. Lounaistiedon toimintaa rahoittavat Varsinais-Suomen liiton lisäksi Turun kaupunki, Turun yliopisto, Satakuntaliitto ja Åbo Akademi toistaiseksi voimassa olevan yhteistyösopimuksen perusteella.

Varsinais-Suomen liitto toimii Euroopan unionin **Central Baltic 2021–2027-ohjelman** hallintoviranomaisena ja sihteeristön isäntäorganisaationa jäsenvaltioiden (Suomi, ml. Ahvenanmaa, Ruotsi, Viro ja Latvia) toimeksiannosta. Ohjelma rahoittaa rajat ylittäviä yhteistyöhankkeita Suomen (mukaan lukien Ahvenanmaa), Viron, Latvian ja Ruotsin alueella EU-komission hyväksymän ohjelma-asiakirjan mukaisesti. Ohjelman maantieteellinen toimeenpano myös laajenee, kun Venäjän hyökkäyssodan seurauksena EU:n ulkorajaohjelman rahoitus lakkautettiin ja varoja siirrettiin osin Interreg -ohjelman käyttöön. Central Baltic-ohjelmaan ohjataan lisää rahoitusta arviolta 15–20 miljoonaa euroa ja uutena tukikelpoisena ohjelma-alueena toimintaan liittyy Suomesta Etelä-Savon maakunta. Muutos tarkoittaa pieniä muutoksia ohjelma-asiakirjaan ja lisäystä myös teknisellä tuella katettavaan henkilöstöresursseihin.

Päätöksenteko ja luottamustoimielimet

Varsinais-Suomen liitolla on toimiva ja monipuolinen luottamushenkilöhallinto, jonka ylin päättävä elin on maakuntavaltuusto, jonka jäsenet ovat kotikuntiansa kunnanvaltuutettuja. Toiminnallisesta johtamisesta vastaa maakuntahallitus. Maakuntajohtaja johtaa liiton toimintaa liiton johtoryhmä tukenaan. Luottamustoimielimiin nimetään uudet jäsenet kuntavaalien jälkeen vuonna 2025.

Edustajainkokous

Edustajainkokous on kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti liiton toimielin. Sen tehtävänä on valtuustokauden alussa valita jäsenkuntia edustavat maakuntavaltuuston jäsenet ja heille henkilökohtaiset varajäsenet.

Maakuntavaltuusto

Kuntayhtymän ylin päättävä toimielin, maakuntavaltuusto kokoontuu toimintavuoden aikana kaksi kertaa. Maakuntavaltuusto päättää muun muassa liiton talousarviosta ja taloussuunnitelmasta sekä hyväksyy tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen. Maakuntavaltuustossa on 104 jäsentä.

Maakuntahallitus

Kuntayhtymän toimeenpano- ja hallintoelin, maakuntahallitus, kokoontuu toimintavuoden aikana 11–12 kertaa. Maakuntahallitus seuraa sekä ohjaa maakuntavaltuuston hyväksymän talousarvion ja taloussuunnitelman tavoitteiden toteutumista sekä maakuntajohtajan ja liiton viraston toimintaa. Lisäksi hallitus päättää maakuntajohtajan esittelystä liiton toimenpiteistä, lausunnoista ja kannanotoista. Hallitus toimii liiton edunvalvojana ja edustaa liittoa ulospäin. Maakuntahallituksessa on 19 jäsentä.

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta työskentelee laatimansa tarkastussuunnitelman mukaisesti. Tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja arvioivat ja tarkastavat vuoden 2025 toukokuun loppuun mennessä toimintavuoden 2024 talouden ja hallinnon tehokkuuden ja tuloksellisuuden sekä antavat valtuustolle tarkastuslautakunnan osalta arviointikertomuksen ja tilintarkastuksen osalta tilintarkastuskertomuksen. Tarkastuslautakunnassa on neljä jäsentä.

Muut luottamustoimielimet

Liiton luottamushenkilöt toimivat seuraavissa vuonna 2021 asetetuissa jaostoissa ja toimikunnissa yms.: maakunnan yhteistyöryhmä, saaristotoimikunta, hankerahoitusjaosto, maankäyttöjaosto, valintatoimikunta, kulttuuri-toimikunta, yhteistyökomitea sekä kielellisten palvelujen toimikunta.

Luottamushenkilöhallinnon toimintakuluihin on laskettu mm. tilavuokrat, kokouspalkkiot, koulutuskustannukset, ansionmenetykskorvaukset, matkat ja ravitsemuspalvelut.

Toimielimien asiakirjat ovat nähtävillä osoitteessa www.varsinais-suomi.fi.

Varsinais-Suomen kehittämisen visio

Varsinais-Suomen maakuntastrategia 2040+ hyväksyttiin maakuntavaltuustossa joulukuussa 2021 ja sen toteutus on nyt käynnistynyt.

Kestävien kumppanuuksien Varsinais-Suomi

Varsinais-Suomen maakuntastrategia on hengeltään voimakkaasti kumppanuusstrategia. Kestävien kumppanuuksien Varsinais-Suomessa yhteistyö perustuu yhdessä sovittuihin toimintamalleihin, yhteiseen ja jatkuvaan oppimiseen sekä pitkäjänteisyyteen. Kestävä kumppanuus ei ole vain hankkeiden tai projektien mittaista, vaan osa päivittäistä työtä ja yhteiskehittämistä.

Onnistunut yhteistyö perustuu vastuullisuuteen, saavutettavuuteen, luottamukseen ja uteliaisuuteen. Luottamus on kumppanien kuulemisesta ja moninaisten mielipiteiden hyväksymistä. Luottamuksen ilmapiirissä on helppo olla utelias, uskaltaa enemmän ja kokeilla uutta. Yhteistyö ei ole vain sisäpiirin etuoikeus, vaan avoimuus ja saavutettavuus – niin henkisesti kuin logistisesti ja digitaalisestikin – ulottuu kaikille yhteistyön aloille ja kanaviin. Vastuullisuus tarkoittaa sitä, että ajattelemme nykyhetkeä kauemmas, jotta luonto, ihmiset sekä elinkeinot menestyvät myös vuosikymmenten päästä.

Hyvinvoiva, kasvuhakuinen ja tietoon perustuvien puhtaiden ratkaisujen tarjoilija

Kestävien kumppanuuksien Varsinais-Suomen työtä ohjaa neljä visiota vuoteen 2040:

1. Puhtaiden ratkaisujen, innovaatioiden ja kestävä kasvun hiilineutraali edelläkävijä
2. Jokaiselle hyvinvoinnin mahdollisuuksia tarjoava yhteisöllinen maakunta
3. Yhdessä tekemisen ja tietoon perustuvien päätösten maakunta
4. Muutoksia ennakoiva ja kasvuhakuinen digimaakunta

Varsinais-Suomen maakuntaohjelma 2022–25 ja kumppanuusfoorumi

Maakuntaohjelma vuosille 2022–25 hyväksyttiin osana Varsinais-Suomen maakuntastrategiaa 2040+ maakuntavaltuustossa 13. joulukuuta 2021. Ohjelma koostuu yli 40:stä maakuntastrategian visiota edistävästä toimenpiteestä, joiden tarkemmasta toteutuksesta yli 20 verkostoa teki kevään 2022 aikana oman täydentävän toteuttamissuunnitelmansa. Työn edistymistä seurataan maakuntaohjelma- ja kumppanuustyön vuosikatsauksissa, jotka yhdistävät sekä kumppanuusverkostojen arvion toimenpiteiden etenemisestä että kumppanuusbarometrikyselyn kokoaman sidosryhmien arvion tavoitteiden toteutumisesta ja ajantasaisuudesta.

Maakuntaohjelman toteutuksen ytimessä ja työkaluna toimii Varsinais-Suomen kumppanuusfoorumi, joka on yhteistyöalusta ja ikkuna maakunnan kumppanuusverkostoihin. Kumppanuusfoorumi kokoaa verkostot ja antaa niille yhteisen rakenteen. Samalla se toimii niiden sisäisenä ja keskinäisenä viestintäkanavana sekä yhteistyön syyttäjänä. Varsinais-Suomen liitto ylläpitää foorumia yhteistyössä maakunnan toimijoiden kanssa.

www.kumppanuusfoorumi.fi

Talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma 2025-2027

Yleisperustelut

Varsinais-Suomen liiton tuloksesi vuonna 2025 arvioidaan alijäämää 127 462 euroa. Alijäämäisyys johtuu muun muassa henkilöstökulujen kasvusta kunta-alan palkankorotusten myötä. Kuntavaalivuosina myös toimielinten kokouksia ja niistä aiheutuvia kustannuksia on enemmän. Aiempien vuosien ylijäämäisyyden vuoksi alijäämä ei vaaranna liiton taloutta. Maakuntahallituksen hyväksymässä tilinpäätöksessä vuodelta 2023 edellisten tilikausien ylijäämätilillä on 2 011 644 euroa. Talouden pitkäjänteisessä suunnittelussa liitto on tuonut vahvasti esiin, että aiempien vuosien ylijäämä on aktiivisessa käytössä. Liitto mahdollistaa laajan hankeyhteistyön tarjoamalla hankkeille niiden tarvitsemaa rahoituspuskuria. Hankkeissa rahoittajat maksavat kuluja jälkikäteen, usein vasta pitkällä viipeellä. Ilman riittävää puskurirahaa nykyalaajuinen hanketoiminta ja hallintoviranomaisena toimiminen olisi mahdotonta.

Nykyiset kunnalliset virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa 1.5.2022–30.4.2025. Kolmen vuoden sopimuskaudella työvoimakustannukset nousevat korkoa korolle laskien keskimäärin 8,79 prosenttia. Kuntapuolen palkkarakenteita ja palkkausjärjestelmiä uudistetaan erillisellä kehittämisohjelmalla vuosina 2023–2027 keskimäärin yhden prosentin sopimuskorotuksella vuosittain. Kehittämisohjelma toteutetaan pääosin paikallisten järjestelyerien kautta.

Työehtosopimuksissa jo sovittuja korotuksia ovat keskitetty erä 1.2.2025 alkaen (0,4 %) ja paikallinen erä 1.6.2025 alkaen (0,4 %). Nykyinen sopimuskausi päättyy 30.4.2025, joten vuodelle 2025 voi tulla uusia sopimuskorotuksia kevään 2025 neuvotteluissa. Yhteensä vuodelle 2025 olemme varautuneet mainittujen erien kanssa 2 % palkkakorotuksiin. Sairastapauksia varten olemme varanneet 20 000 euroa. Liiton kuntarahoitteiseen henkilöstöön (36 vakanssia) ei ole suunniteltu uusia vakansseja.

Odotettua pidempään jatkunut inflaatio, viime vuosien poikkeuksellisen korkea hintakehitys ja elinkustannusindeksin nousu ovat vaikuttaneet myös liiton kuluihin. Kustannusten kasvun jatkuminen on merkittävä riski erityisesti taloussuunnitelmakaudella 2026–2027.

Liiton toimintatuotot koostuvat pääosin kuntien maksuosuuksista. Vuonna 2024 maksuosuuksia korotti kertaluonteisesti päätös lahjoittaa professuuri Turun yliopiston kauppakorkeakoululle (600 000 e). Lahjoitettava summa laskutettiin maksuosuuksien kautta. Vuodelle 2025 ei ehdoteta kuntien maksuosuuksien korotuksia.

Liiton talousarvio on laadittu kuntalain ja kirjanpitolain edellyttämällä tavalla. Varsinais-Suomen liiton perussopimuksen 20 § mukaan taloussuunnitelmaa valmisteltaessa jäsenkunnille on varattava tilaisuus esityksen tekemiseen kuntayhtymän toiminnan kehittämiseksi. Talousarvio ja -suunnitelma tulee käyttötalouden osalta eritellä tehtävittäin ja investointien osalta hankkeittain.

Talousarvion rakenne

Talousarvio jakautuu käyttötalous-, tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosaan. Käyttötalous on esitetty kunta-rahoitteisen toiminnan osalta vastuualueittain ja liiton hallinnoimat ohjelmat sekä hankkeet omalla taulukkoaan. Tuloslaskelmaosassa on kokonaistaloudellinen laskelma, joka osoittaa tulo-rahoituksen riittävyyden palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Rahoitusosassa esitetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat.

Talousarvion sitovuus

Talousarvion sitovia eräiä ovat kuntalain 110 §:n mukaisesti valtuuston hyväksymät toiminnan ja talouden tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot.

Varsinais-Suomen liiton talousarviossa vuodelle 2025 tuloslaskelman tilikauden tulos on nettositova maakunta-valtuustoon nähden. Nettoperiaate tarkoittaa, että talousarviossa sitovuus määrätään nettomääräisesti tulojen ja menojen erotuksena. Maakuntahallitus vahvistaa myöhemmin käyttötalousosan käyttösuunnitelman, jossa asetetaan tarkemmat vastuualuekohtaiset tavoitteet ja talousarvion sitovuus maakuntahallitukseen nähden ulotetaan käyttösuunnitelman tiliryhmätasolle. Talousarviossa nimetään tilivelvolliset viranhaltijat vastuualueittain.

Jäsenkuntien maksusuudet

Liiton toimintatuotot koostuvat pääosin kuntien maksusuuksista. Jäsenkuntien maksusuustuloarvion perusteena ovat tilikauden määrärahat ja tuloarviot. Varsinais-Suomen liiton perussopimuksen 24 § mukaan se määrä, joka talousarvion mukaan muiden tuottojen lisäksi tarvitaan kulujen suorittamiseen, kootaan varainhoitovuoden maksusuuksina. Jäsenkuntien vuoden 2025 maksusuudet määräytyvät vuoden 2023 kunnallisverotuksessa maksuunpantujen kunnallis- ja yhteisöverotuottojen mukaisessa suhteessa.

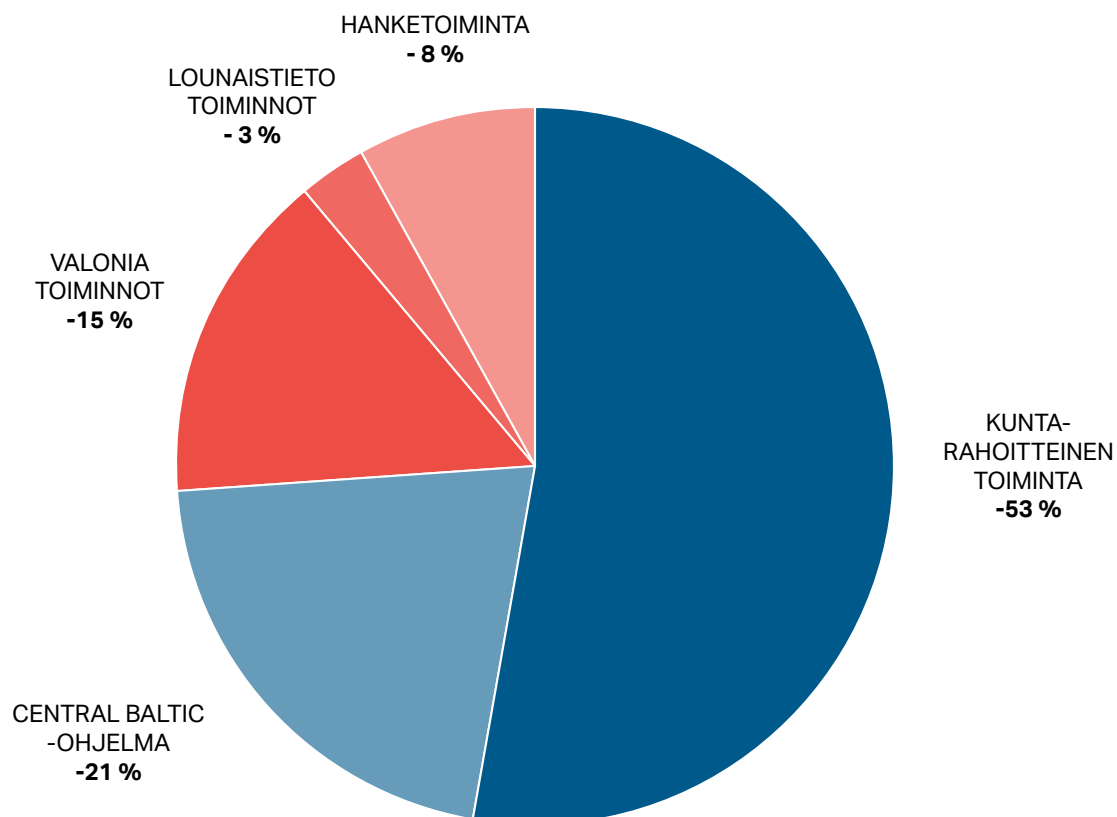
Jäsenkuntien maksusuuksiin (3 899 900 euroa) ei ole suunniteltu korotuksia.

Maksusuuksien määräytymisen laskentataulukko vuodelta 2024 on liitteenä 3.

Tilikauden tunnusluvut

TULOSLASKELMAN KESKEISET TUNNUSLUVUT				
	TA 2025	TA 2024	TS 2026	TS 2027
TULOSLASKELMA				
_Toimintatuotot	7 749 469	8 293 487	7 824 109	7 716 229
_Toimintakulut	-7 867 910	-8 491 687	-7 928 204	-7 860 755
TOIMINTAKATE	-118 441	-198 200	-104 095	-144 526
VUOSIKATE	-118 441	-198 200	-104 095	-144 526
TILIKAUDEN TULOS	-127 462	-287 056	-112 428	-154 526

Talousarvio 2025 kulut toimialoittain

Talousarvion vastualueet

Yhtenäisvirasto on hallinnollisesti jaettu neljään vastuualueeseen: 1) aluekehittäminen, 2) edunvalvonta ja kunta-palvelu, 3) maankäyttö ja ympäristö sekä 4) yhteiset toiminnot ja hallinto.

Central Baltic -ohjelman hallinnointi on osa aluekehittämisen vastuualuetta, mutta sen toiminta rahoitetaan pääosin ulkopuolisella, teknisen tuen rahoituksella. Liitto jatkaa Central Baltic 2021–2027 hallintoviranomaisena ja sihteeristön päätoimipaikkana.

Valonian toiminnot ovat osa maankäytön ja ympäristön vastuualuetta. Valonian kustannuspaikat ovat omakatteisia ja perustoiminta rahoitetaan erillisellä kuntarahoituksella.

Lounaistieto toimii osana edunvalvonnan ja kuntapalvelujen vastuualuetta. Lounaistiedon ja sen hallinnoimien hankkeiden kustannuspaikat ovat omakatteisia. Lounaistiedon taustaorganisaatiot rahoittavat sen toimintaa perusrahoituksella (67 500 euroa/v).

Vastuualueiden johtajat ovat kustannuspaikkojensa tilivelvollisia.

Virastossa toimii useita vastuualuerajat ylittäviä teemakohtaisia asiantuntijaryhmiä. Hanketoiminnan tilivastuut määrätään maakuntahallituksen tekemän käynnistämispäätöksen yhteydessä.

Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Liiton vastualueet ovat analysoineet toimintaympäristön muutoksia ja arvioineet tavoitteita uhkaavia riskejä.

Toimitilojen osalta liitto on sitoutunut kahteen määräaikaiseen vuokrasopimukseen. Ensimmäisen kerroksen määräaikainen sopimus on 10 vuoden mittainen ja toisen kerroksen 6 vuoden mittainen (vuoteen 2027 asti). Tilat on suunniteltu joustamaan muuttuvien tilatarpeiden mukaan. Elinkustannusindeksin nousu on nostanut vuokria viime vuosina.

Maankäytön ja ympäristön vastualueen suurimman riskitekijän muodostaa osaavan suunnitteluhenkilöstön löytäminen sekä maakunnan liittoon että sen jäsenkuntiin. Toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset edellyttävät jatkuvaa suunnittelun kehittämistä. Samanaikaisesti kokeneet suunnittelijat vähenevät suurten ikäluokkien eläköityessä, eikä työmarkkinoille ole tullut eikä koulutettu riittävästi uusia tekijöitä. Eri toimijat kilpailevat samoista henkilöresursseista. Myös tämän vuoksi liiton kilpailukykyyn vetovoimaisena työnantajana on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Valonian osalta merkittävä toimintaympäristöön liittyvä riski on rahoituksen jatkuvuus ja sitä kautta toiminnan jatkuvuus pitkällä aikavälillä. Vaikka ilmastoasiat ja kestävä kehityksen teemat ovat esillä ja tahtotila vahvistunut, ei kunnilla ole resursseja aktiivisesti edistää toimenpiteitä tai kehittää osaamistaan näissä kysymyksissä. Osaavien asiantuntijoiden löytäminen on myös yhä merkittävämpi riski, kun hankkeiden ja asiantuntijatyön vaatimustaso kasvaa.

Aluekehityksen kannalta yksi vakava toiminnallinen riski liittyy EU:n uuden ohjelmakauden 2021–2027 rahoitusohjelmien toimeenpanoon. Haasteena ja riskinä ohjelmakaudella 2021–2027 on ollut sen hallinnoinnin poikkeuksellisen hidas käynnistyminen ja erityisesti vakavat ongelmat hankehallinnon tietojärjestelmien (EURA 2021) käytössä. Nämä ongelmat ovat hidastaneet hankkeiden käynnistymistä ja hanketoimijoiden luottamusta rahoitusjärjestelmän toimivuuteen. Tämä haaste on valtakunnallinen eikä maakuntatasolla ole siihen olemassa ratkaisua.

Kansallista aluekehittämisrahoitusta saatiin koronavuosina aiempaa enemmän, mutta vuodesta 2024 lähtien tätä kansallista aluekehittämisrahoitusta (mm. ns. AKKE-rahoitus) ei ole enää sisällytetty valtion talousarvioon. Tämä puolestaan rajoittaa liiton mahdollisuuksia kehittämishankkeiden rahoitukseen ja alueen innovatiivisten toimien tukemiseen.

Edunvalvonta ja kuntapalvelu vastualueen suurin riski liittyy henkilöstöön. Organisaatiomme on ohut ja toimenkuvat hyvin erilaisia. Aitoja sijaistuksia ei ole mahdollista rakentaa. Yksittäisen henkilön sairastuminen tai työpaikan vaihto pysäyttää useimmissa tapauksissa ao. toiminnan pitkäksi aikaa.

Lounaistiedon riskit liittyvät avainosaamisen kohdentumiseen hyvin pienelle henkilöstömäärälle, jolloin yksittäiset poissaolot voivat vaarantaa tietopalveluiden toiminnan. Riskiä on pyritty pienentämään tietopalvelujen ylläpitoa ulkoistamalla. Lounaistiedon perusrahoitus perustuu taustaorganisaatioiden sopimusperusteiseen rahoitukseen. Riskinä toiminnan jatkuvuudelle on rahoittajien sitoutuminen Lounaistiedon toimintaan, minkä vuoksi Lounaistiedon tulee kyetä mukautumaan muuttuvaan toimintaympäristöön sidosryhmiltä saadun palautteen pohjalta.

Kuntien talousnäkymät kuluvalle vuodelle ovat heikentyneet ja kuntien taloudessa on odotettavissa sopeutuspainetta. Seuraamme toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia ja huolehdimme kyvystämme selviytyä muuttuvissa olosuhteissa. Liitto kehittää toimintaansa osana muuttuvaa ympäristöä.

Tavoitteet ja toimenpiteet 2025

Tavoitteiden ja toimenpiteiden seuranta

Varsinais-Suomen liiton toiminnan seuranta muodostuu pitkällä aikavälillä liiton toiminnan vaikuttavuuden analysoinnista ja lyhyemmällä aikavälillä vastuualuekohteisten toiminnan painopisteiden toteutumisen seurannasta. Toiminnan painopisteet muodostuvat tavoitteista, joiden toteutumisen seuranta yksinkertaisilla numeerisilla mitareilla on usein mahdotonta. Tämän vuoksi seuranta toteutetaan tavoitteiden toteutumisen kirjallisella arvioinnilla. Talousarvion käyttösuunnitelmassa vastuualuekohtaisia tavoitteita tarkennetaan konkreettisilla toimenpiteillä, joiden toteuttamisen tilaa seurataan taulukkomuotoisesti ja raportoidaan kahdesti vuodessa.

Yhteiset toiminnot ja hallinto

Otamme käyttöön luottamushenkilöiden asiointipalvelun

Otamme käyttöön luottamushenkilöiden kokonaisvaltaisen sähköisen asiointipalvelun ennen uuden valtuustokauden alkua. Palvelu korvaa vanhat sähköiset ja paperiset luottamushenkilölomakkeet ja mahdollistaa palkkioihin liittyvän asioinnin yhdessä kanavassa tietoturvallisesti. Palvelu toimii myös sidonnaisuusrekisterinä.

Jatkamme tiedonhallinnan kehittämistä ja toiminnan digitalisointia

Jatkamme sähköisen asiakirjahallinnon toimintatapojen kehittämistä. Varmistamme, että työvälineet, työtavat ja tietoturvallisuus vastaavat nopeisiin muutoksiin toimintaympäristössä, digitalisaatioissa ja tekoälyn kehityksessä.

Kehitämme työhyvinvointia

Asiantuntijatyössä korostuvat työn kognitiiviset vaatimukset. Lisäämme työyhteisössämme tietoisuutta ja ymmärrystä aivojen hyvinvoinnista osana työhyvinvointia ja jatkamme aivoergonomian huomioimista työssämme. Kehittämällä aivoergonomiaa voidaan lisätä toiminnan tehokkuutta, sujuvuutta, turvallisuutta ja hyvinvointia.

Otamme käyttöön uuden sähköisen asiointipalvelun luottamushenkilöille. Työhyvinvoinnin osalta kehitämme kognitiivisen kuormituksen hallintaa.

Yhteiset toiminnot ja hallinto -vastuualueen johtaja Petra Määttä

Aluekehittäminen

Varmistamme maakuntaohjelman 2021–2025 aktiivisen toimeenpanon ja päivitämme maakuntastrategian vuosille 2026–2029

Aluekehittämisen vastuualueen toiminta painottuu toimintavuonna 2025 maakuntastrategian ja -ohjelman (2026–2029) päivittämiseen ja ajantasaistamiseen seuraavalle valtuustokaudelle. Ajantasaistamiseen liittyy myös älykkään erikoistumisen strategian päivitysprosessi. Tavoitteena on, että asiakirja hyväksytään joulukuun 2025 maakuntavaltuustossa.

Myös valtuustokaudelle 2021–2025 vahvistettu maakuntaohjelma ohjaa edelleen vahvasti vuonna 2025 aluekehittämisen toimintaa. Tavoitteena on käynnistää ja saattaa päätökseen kaikki maakuntaohjelmaan kirjatut toimenpiteet (44 kpl) joko omana toimintana, tukemalla hankerahoituksen avulla niiden toteutumista tai erilaisten yhteistyöhankkeiden kautta. Keskeisenä keinona tässä on laaja-alainen kumppanuusyhteistyö ja kumppanuusfoorumien eri verkostojen aktiivinen toiminta.

Suuntaamme rahoitusta älykkään erikoistumisen painopisteiden mukaisesti

Vuonna 2025 käytettävissä olevia rahoitusinstrumentteja ovat muun muassa EU:n aluekehitysrahaston (EAKR) alueellinen rahoitus (mukaan lukien Central Baltic-rahoitus) sekä kansalliset rahoitusohjelmat kuten alueen kestävä kasvun ja elinvoiman tukemiseen suunnattu AKKE-rahoitus (aiemmilta vuosilta sitomatta jääneet varat). Rahoitushakujen tehtäväkokonaisuus pitää sisällään hakujen painopisteiden määrittelyn, haun avaamisen ja tiedotuksen, hankevalinnat, hankkeiden seurannan ja ohjauksen sekä AKKE-rahoituksen kohdalla myös maksatusten hoitamisen.

Vuoden 2025 aikana avataan kansallisesta EAKR-rahoituksesta ja AKKE-rahoituksesta vähintään yksi rahoitushaku. Rahoituksella tuemme maakunnan kannalta keskeisten älykkään erikoistumisen kärkien vahvistamista, maakuntastrategian ja -ohjelman painopisteiden toteutumista sekä erilaisten pilottien ja kokeilujen käynnistämistä.

Valmistaudumme EU:n uuteen rahoituskautteen ja viestimme maakunnan alueelle kohdistuvista rahoitusmahdollisuuksista

Keskeinen vuoden 2025 toimintaa ohjaava kokonaisuus liittyy valmistautumiseen EU:n uuteen 7-vuotiseen ohjelmakautteen 2028+. EU-komissio tulee julkaisemaan kesällä 2025 oman esityksensä sekä uudesta monivuotisesta rahoituskehiksestä (MMF) että rahoitusta säätelevistä asetuksista. Ennakkovaikuttaminen esityksiin EU-tasolla sekä vaikuttaminen kansallisiin rahoitusratkaisuihin on ensiarvoisen tärkeää. Työ on aloitettu Etelä- ja Länsi-Suomen maakuntien laaja-alaisessa yhteistyössä jo keväällä 2024 ja se tulee jatkumaan ainakin vuoteen 2026 saakka tai kunnes lopulliset EU- ja kansalliset ratkaisut on saatu. Vuoden 2025 aikana käynnistetään myös Central Baltic-ohjelman uuden kauden ohjelmavalmistelu.

Ohjelmakauden 2021-2027 kansallisen rakennerahastorahoituksen vähäisyyden kompensoimiseksi tavoitteenamme on maksimoida ulkoisen EU-rahoituksen saaminen maakuntaan. Tässä työssä tuemme ja ohjeistamme alueen toimijoita rahoitushakujen yhteydessä. Tämä tapahtuu ensisijaisesti viestimällä rahoitusmahdollisuuksista ja edistämällä hankekumppanuuksia. Tuemme hankekonsortioita hankevalmistelunprosessin aikana myös taloudellisesti (kansallinen kehittämisrahoitus). Seuraamme vuosittain yhteistyössä Turun ja Varsinais-Suomen liiton Eurooppa-toimiston kanssa rahoituksen kohdentumista alueelle.

Laadimme yhteisen aluekehityksen tilannekuvan aluekehityskeskustelujen pohjaksi

Valtion ja maakuntien aluekehittämiskeskustelu on vuonna 2022 lakisääteisesti käynnistynyt uusi toimintatapa, jossa valtio ja maakunta tiiviissä vuoropuhelussa käsittelevät yhdessä aluekehityksen tilannetta, tavoitteita ja toimenpiteitä. Tulemme käymään valtion kanssa aluekehittämiskeskustelut alkuvuonna 2025 ja niihin liittyen vastaamme alueen osalta tilannekuvan laatimisesta, keskusteluagendan määrittelystä ja koordinoimme alueemme osalta prosessia. Aluekehittämiskeskusteluissa sovittujen tavoitteiden seuranta on osa prosessia. Aluekehittämiskeskustelujen lopullinen muoto vuodelle 2025 on vahvistamatta.

Toimimme aktiivisesti kansainvälisissä verkostoissa

Kansainvälisen toiminnan osalta erityisvastuuna on osallistuminen erityisesti CPMR:n (Euroopan perifeeristen merellisten asioiden liitto) Itämerikomission toimintaan. Itämerikomission varapuheenjohtajana kaudella 2024-2026 toimii maakuntahallituksen varajäsen Talvikki Jori.

Monialainen yhteistyö kansainvälisten kumppanien kanssa jatkuu mm. Euroopan komission ja Euroopan alueiden komitean Partnerships for Regional Innovation (PRI) -aloitteessa ja Itämeren Interreg-ohjelman rahoituksella We Make Transition-hankkeessa. Varaudumme myös osallistumaan maakuntastrategian painopisteitä tukevien kansainvälisten hankkeiden toimintaan partnerina tai liitännäisjäsenenä. Komission antaman "Regional innovation Valley"-statuksen avulla korostamme innovatiivisten ruokaketjujen ja ruokaturvallisuuden merkitystä. Tämä tuo meille myös mahdollisuuden saada tukea teemaan liittyviin kansainvälisiin hankkeisiin.

Osallistumme EU-komission ja Alueiden komitean kansainväliseen yhteistyöhankkeeseen (Pilot Action for Partnerships for Regional Innovation; PRI) yhdessä Västerbottenin maakunnan kanssa. Hankkeen tavoitteena on löytää hyviä käytäntöjä ja yhteistyömalleja alueiden älykkään erikoistumisen tukemiseen sekä hakea myös rahoitusta laajempiin innovaatiotoimintaa tukeviin hankkeisiin.

Vastaamme Central Baltic -ohjelman uuden rahoituskauden 2021–2027 täysimittaisesta toimeenpanosta. Vuonna 2025 käynnissä on lähes sata hanketta neljältä eri rahoituskierrokselta. Kauden 2021-2027 ensimmäiset hankkeet ovat jo päättyneet, mutta toisaalta hankehakuja järjestetään vielä 2025 ja samalla selvitetään, tarvitaanko täydentävä haku vuonna 2026. Ohjelman budjetti kasvoi n 30 meur ja ohjelma-alueeseen liitettiin Suomesta Etelä-Savo ja Latviasta Latgale sen seurauksena, että Interreg Next -ohjelmat Venäjän kanssa eivät käynnistyneet ja rahat ohjattiin muihin Interreg-ohjelmiin. Toimijoita tuetaan, ohjataan ja neuvotaan hankkeiden toimeenpanon eri vaiheissa. Ohjelman seuraavat hakukierrokset käynnistetään myöntövaltuustilanteen mukaisesti ja mahdollisesti osin maantieteellisesti ja/tai temaattisesti kohdistettuina. Ohjelman tavoitteista ja rahoitusmahdollisuuksista tiedotetaan laajasti ohjelma-alueella kansallisten kontaktipisteiden tuella.

Toimintamme painottuu maakuntaohjelman ja -strategian päivittämisen, sekä EU:n uuden ohjelmakauden valmisteluun.

Aluekehittämisen -vastuualueen johtaja Tarja Nuotio

Maankäyttö ja ympäristö

Päivitämme maakuntastrategiaa ja uudistamme maakuntakaavaa

Edistämme maakuntastrategian tavoitteiden ja aluerakenteen vision mukaisen monikeskuksisen alue- ja yhdyskuntarakenteen ja monipaikkaisen toiminnan kestävää ja vetovoimaista yhdistämistä. Osallistumme maakuntastrategian ja -ohjelman päivitystyöhön. Tarkistamme strategiaan sisältyvän aluerakenteen vision.

Jatkamme kesäkuun 2024 valtuuston päätöksellä aloitettua maakuntakaavan päivitystä ja uudistamista. Kaavatyössä varaudutaan alueidenkäytön lainsäädännön mahdollisiin tuleviin muutoksiin. Päivityksen tärkeimpiä lähtökohtia ovat maakuntastrategian ja ilmastotiekartan lisäksi lukuisat viimeaikaiset toimintaympäristön muutokset, geopoliittinen tilanne ja energiamurros. Lisäksi huomioimme EU:n vihreän kehityksen ohjelman ja biodiversiteettitavoitteet.

Vuonna 2025 jatkamme keskustelua maakuntakaavan tarkistamisesta ja uudistamisesta yhdessä sidosryhmiemme kanssa. Hyödynnämme työssä valmistuneita sekä laadittavia selvityksiä. Kaavan tavoitteet ja teemat hyväksytään valmistelemissa toimitelmissä. Tavoitteet, lisäselvitystarpeet ja kaavaprosessin aikataulu kirjataan nähtäville asetettavaan maakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan. Kaavaluonnoksen laatiminen aloitetaan.

Vahvistamme maakuntakaavan tarkistamisen edellyttämää tietopohjaa. Maakuntakaavan tarkistus- ja selvitystarpeet on selvitetty vuonna 2023 valmistuneessa maakuntakaavan teemakohtaisessa ajantasaisuuden arvioinnissa. Viherrakenneselvityksessä on laadittu kokonaiskuva Varsinais-Suomen luonnon monimuotoisuuden, biotalouden sekä virkistykseen tilasta ja tavoitteista. Maakunnan energiatuotannon ja -siirron tarpeita ja potentiaaleja tarkastellaan keväällä 2025 valmistuvassa ympäristöministeriön rahoittamassa selvityksessä erityisesti aurinko- ja tuulivoiman näkökulmista, mutta myös muut nousevat energiamuodot huomioiden. Turun MAL-kaupunkiseudulla aloitetaan kaupunkiseutusunnitelman laatiminen (Rakennemalli 2035:n päivitys). Työ tulee olemaan keskeisiä lähtökohtia maakuntakaavan tarkistukselle.

Päivitämme kestävästä liikennejärjestelmästä ja -ympäristöstä edistävät suunnitelmat

Päivitämme liikennejärjestelmäsuunnitelmat vuonna 2024 valmistuneiden suunnitelmien ajantasaisuuden arvioinnin perusteella. Varsinais-Suomen liikennejärjestelmäsuunnitelman päivitys valmistuu alkuvuodesta 2025. Turun MAL-kaupunkiseudun liikennejärjestelmäsuunnitelman päivityksen laatiminen kilpailutetaan ja integroidaan osaksi MAL-työnä laadittavaa kaupunkiseutusunnitelmaa.

Jatkuvassa liikennejärjestelmätyössä edistämme suunnitelmiin kirjattuja liikennehankkeita ja toteutamme kehittämistoimenpiteitä. Jatkamme osana Turun MAL-kaupunkiseudun liikennejärjestelmätyötä liikkumisen ohjaustyötä yhdessä Valonian kanssa.

Edistämme alueellisen junaliikenteen toteutumista yhdessä kuntien kanssa mm. asemapaikkojen suunnitteluvalmiutta parantamalla. Osallistumme hallitusohjelman mukaisten lakiuudistusten ja junaliikenteen kilpailutusten valmisteluun. Mm. asemanseutujen liikkumispalveluiden kehittämistä edistävä Scale Up -hanke jatkuu vuoden 2025 toukokuun loppuun. Osallistumme Tunnin juna -hankeyhtiön vetämään Turku–Helsinki-yhteysvälin ratasuunnitteluun ja edunvalvontaan.

Määrittelemme päivitettävän merialuesuunnitelman vision

Merialuesuunnittelusta vastaavat maankäyttö- ja rakennuslain mukaan maakuntien liitot, joiden alueeseen kuuluu aluevesiä. Merialuesuunnittelun tavoitteena on edistää merialueen eri käyttömuotojen kestävä kehitystä ja kasvua, merialueen luonnonvarojen kestävä käyttöä, sekä meriympäristön hyvän tilan saavuttamista. Ensimmäinen Suomen Merialuesuunnitelma 2030 valmistui joulukuussa 2020.

Rannikon maakuntien liitot ovat käynnistäneet merialuesuunnitelman päivitystyön alkuvuodesta 2024. Varsinais-Suomen liitto vastaa yhdessä Satakuntaliiton kanssa, joka kattaa Saaristo- ja Selkämeren alueet sekä niihin rajautuvat talousvyöhykkeet.

Varsinais-Suomen liitto jatkaa toisella suunnittelukierroksella liittojen välistä merialuesuunnitteluyhteistyötä koordinoivana liittona. Koordinaatiota tehdään MSP-EGD hankkeessa (Merialuesuunnittelu – Euroopan vihreän kehityksen ohjelma) Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta saadulla erillisrahoituksella. Hanke toteuttaa toisen merialuesuunnittelukierroksen ensimmäisen osion ajalla 6/2023–12/2025. Hankkeessa toteutetaan ensimmäisen merialuesuunnitelman seuranta ja arviointi ja toisella kierroksella tarvittava tietopohja.

Vuonna 2025 päivitämme sidosryhmä- ja päättäjävuoropuhelun, skenaariotyön ja teemakohtaisten tavoitteiden pohjalta merenkäytön vision ja valmistelemme suunnitelmaluonnoksen. Tarkasteltavia merellisiä sektoreita on 11 ja läpileikkaavia teemoja neljä: Euroopan vihreän kehityksen ohjelma, ilmastoviisas merialuesuunnittelu, merellinen monikäyttö, sekä huoltovarmuus ja turvallisuus.

Vuodelle 2025 jatkuvat EU-rahoituksen saaneet Baltic Sea2Land ja Oceanids hankkeet. Osallistumme rakentuneiden yhteistyöverkostojen kanssa uusien hankkeiden valmisteluun.

Vahvistamme kumppanuuksia ja rajat ylittävää yhteistyötä

Maakunnan suunnittelua teemme yhdessä kuntien, ministeriöiden ja keskeisten sidosryhmien kanssa. Merialuesuunnitteluyhteistyössä mukana ovat Suomen rannikon maakuntien liittojen lisäksi kaikki Euroopan merialueet. Liikennejärjestelmätyössä vahvistamme asemaamme Skandinavia–Välimeri TEN-T-liikennekäytävällä ja edistämme uudistuneen EU-asetuksen tavoitteiden toteutumista. Yhdessä Turun kaupungin kanssa olemme mukana Scandria Alliance -verkostossa.

Liiton kumppanuusfoorumitoiminnassa keskitymme toimiin, joilla tuetaan kestävää alue- ja yhdyskuntarakenteen kehitystä ja liikkumista. Vastuualue on mukana useissa maakunnan suunnittelua ja kehitystä edistävissä liikenteen, ilmastomuutoksen hillitsemisen ja sopeutumisen sekä merialuesuunnittelun hankkeissa.

Kehitämme sähköisiä suunnitteluvälineitä ja suunnittelussa tarvittavaa tietopohjaa

Olemme yhteistyössä Lounaistiedon ja muiden maakuntien liittojen kanssa aktiivisesti kehittämässä digitaalista maakuntakaavoitusta ja merialuesuunnittelua sekä suunnittelun arviointi- ja seurantavälineitä.

Keskeistä tulevana vuonna on etenkin maakuntakaavan päivitys ja uudistus. Osallistumme myös maakuntastrategian ja -ohjelman päivitykseen.

Maankäyttö ja ympäristö -vastuualueen johtaja Heikki Saarento

Valonia

Autamme kuntia kestäväan kehitykseen liittyvien tavoitteiden saavuttamisessa

Hankkeidemme päämääränä on rakentaa hiilineutraalia maakuntaa, jossa aktiivisesti turvataan luonnon monimuotoisuutta sekä edistetään luonnonvarojen kestäväää käyttöä. Hankkeissa tuemme kuntia kestävyystyön suunnitelmallisuudessa sekä konkreettisten toimenpiteiden toteuttamisessa.

Lisäämme kuntien välistä yhteistyötä, vertaisoppimista ja tiedon jakamista

Jatkamme asiantuntijaverkostojen työtä ja tarjoamme neuvontaa sekä palveluita tarpeiden mukaan. Vahvistamme kestäväan kehityksen seurantaa ja viestintää sekä kunnissa että maakunnallisesti.

Tarjoamme palveluita ajankohtaisiin tarpeisiin liittyen

Olemme kuntien apuna ilmasto- ja luontotavoitteisiin liittyvien toimenpiteiden käynnistämässä, rahoituksen hakemisessa, hankinnoissa sekä seurannan kehittämisessä. Vahvistamme alueellista työtä ilmastonmuutoksen sopeutumiseen sekä vesistöjen tilan ja valuma-alueiden luontopohjaisen vesienhallinnan parantamiseen liittyen. Toteutamme yhteistyössä kuntien kanssa luonnon ennallistamisen hankkeita ja edistämme maanomistajalähtöistä monitavoitteista metsänhoidon suunnittelua. Lisäämme keskustelua ja rakentavaa yhteistyötä ajankohtaisiin kysymyksiin, kuten hiilinieluihin ja luonnon monimuotoisuuteen, ruokaketjun kestävyteen sekä liikkumisen ratkaisuihin liittyen. Edistämme toimijoiden yhteistyötä pyöräilyn ja kävelyn olosuhteiden lisäämiseksi eri puolilla maakuntaa. Tarjoamme kunnille ja kuntalaisille neuvontaa energiankäytön vähentämiseen ja fossiilisista energialähteistä luopumiseen sekä viestimme aktiivisesti taloyhtiöille kestävien energiaratkaisujen mahdollisuuksista. Vahvistamme asukkaiden sekä eri ryhmien osallisuutta, esimerkiksi nuorten, koululaisten ja kulttuurialan toimijoiden osallisuutta kestäväan kehitykseen ja kiertotalouteen liittyen.

Edunvalvonta ja kuntapalvelu

Edunvalvontatyömme on suunnitelmallista, vaikuttavaa ja ajantasaiseen tietoon perustuvaa

Edistämme yhdessä sovittuja edunvalvontatavoitteita. Erityisenä tavoitteena on hallitusohjelman toteuttamiseen vaikuttaminen ja Varsinais-Suomelle tärkeiden hallitusohjelmakirjausten edistäminen. Vaikutamme maakunnan tavoitteiden mukaisesti myös EU:n tulevan rahoituskauden 2028–2034 ohjelmiin. Edunvalvontaprosessin kytkeemme vahvasti alueen muihin toimijoihin, kansanedustajayhteistyöhön ja Etelä-Suomen yhteistyöhön. Jatkamme kunta- ja luottamushenkilöyhteistyötä ja viestimme maakunnan tavoitteista uusille päättäjille. Vaikuttajakoulun kautta parannamme mahdollisuuksia tulevaisuudessa olla entistä vaikuttavampi maakunta.

Teemme nykyaikaista, vuorovaikutteista ja aktiivista viestintää sekä lisäämme maakunnan vetovoimaa

Kehitämme ydinviestejämme, viestinnän vaikuttavuutta ja asiantuntijaviestintäämme edelleen ja käytämme yhteistä visuaalista ilmettä. Viestintämme on avointa, osallistavaa ja ymmärrettävää. Hyödynnämme viestinnässä tarkoituksenmukaisesti eri kanavia ja välineitä. Lisäämme maakunnan kiinnostavuutta markkinointiyhteistyöllä muun muassa tapahtumissa ja tilaisuuksissa.

Vaalimme varsinaissuomalaisen kulttuurin edelläkävijyyttä

Toimimme aktiivisesti kulttuurin ja luovien alojen maakunnallisessa verkostoyhteistyössä kulttuurifoorumin, kuntayhteistyön ja mm. kulttuurihyvinvointiverkoston kautta. Vaikutamme kansallisissa kulttuurialan verkostoissa ja olemme mukana hanketyössä. Luomme edellytyksiä taiteen ja kulttuurin sekä luovien alojen entistä parempaan huomioimiseen maakunnan suunnittelussa, kehittämisessä, viestinnässä ja markkinoinnissa sekä monialaisessa yhteistyössä.

Edistämme avoimen datan yhteentoimivuutta ja hyödynnettävyyttä

Osallistumme aktiivisesti datan yhteentoimivuutta edistäviin kansallisiin prosesseihin, kuten rakennetun ympäristön digitalisaation edistämiseen. Osallistumme kansallisen digitaalisen retkeilyinfrastruktuurin rakentamiseen, edistämme maakuntakaavan uuden tietomallin käyttöönottoa maakuntien liitoissa ja kehitämme Lounaistiedon omia datatuotteita paremmin hyödynnettäviksi.

Vahvistamme avoimen tiedon ekosysteemiä lounaisessa Suomessa

Edistämme paikkatiedodatan hyödyntämistä yrityksissä ja julkishallinnossa osana kansallisen Location Innovation Hub:in toimintaa. Tiivistämme alueen avoimen tiedon toimijoiden yhteistyötä kehittämällä avoimen tiedon verkoston toimintaa ja järjestämällä kiinnostavia tapahtumia, jotka tuovat alan toimijat yhteen. Lisäämme Lounaistiedon tietopalvelujen vaikuttavuutta systemaattisella viestinnällä ja sosiaalisen median markkinoinnilla.

Edistämme Varsinais-Suomelle tärkeitä hallitusohjelmakirjauksia sekä avoimen tiedon hyödynnettävyyttä. Vahvistamme kulttuurialan toimintaedellytyksiä.

Edunvalvonta ja kuntapalvelut -vastuualueen vt. johtaja Malla Rannikko-Laine

Henkilöstö

Varsinais-Suomen liiton asiantunteva ja monipuolinen työyhteisö koostuu maakunnan kehittämisen edelläkävijöistä ja tekee tulosta Varsinais-Suomelle. Henkilökuntamme hallitsee aluesuunnittelun, aluekehittämisen ja edunvalvonnan kokonaisuudet ja toimii tavoitteellisesti yhtenä tiiminä näitä asioita edistäen. Osaavat ihmiset ovat työmme perusta. Tunnistamme jokaisen työntekijämme yksilötason vahvuudet ja määrittelemme osaamisen kehittämiseen liittyvät tavoitteet vuosittain peilaten niitä yhteiskunnan ja oman erityisalamme muutoksiin.

Kolme henkilöä saavuttaa vuoden 2025 loppuun mennessä vanhuuseläkkeelle siirtymisen mahdollistavan iän.

Liitossa oli elokuussa 2024 yhteensä 77 työntekijää, joista vakinaisia 44 ja määräaikaisia 33.

Yhteiset toiminnot ja hallinto (14 henkilöä)

Hallinnon henkilöstö ylläpitää ja päivittää jatkuvasti ammattitaitoaan. Tulevana vuonna kehitämme edelleen asianhallinnan toimintatapoja ja talouden sisäistä raportointia.

Elokuussa 2024 on yhteisissä toiminnoissa ja hallinnossa 14 henkilöä vakituudessa työsuhteessa. Yksi työntekijä oli määräaikaisella palkattomalla poissaololla. Suunnitelmakauden aikana on vastuualueella yksi eläkeiän saavuttanut henkilö.

Aluekehittäminen (23 henkilöä)

Laaja-alainen aluekehittäminen edellyttää henkilöstöltä monialaista asiantuntijuutta ja näkemystä yhteiskunnan kaikkien (elinkeinoelämä, koulutus ja ennakointi, temaattinen kehittäminen, kansainvälisyys jne.) sektoreiden kytkeytyneisyyksistä ja vuorovaikutussuhteista. Henkilöstön määrä ja osaaminen on 2000-luvun eläköitymisten ja muiden työjärjestelyjen kautta optimoitu. Toimenkuvia on laajennettu ja ne sisältävät aiempaa enemmän maakunnan strategiseen kehittämiseen liittyviä edistämistehtäviä, kuten kumppanuustoiminnan ja kansainvälisen verkostotoiminnan tukemista.

Aluekehittämisen tehtävissä oli elokuussa 2024 yhteensä 8 henkilöä, joista yksi henkilö toimii määräaikaisessa työsuhteessa EU-rahoitteisessa hankkeessa. Central Baltic-ohjelman toimeenpanossa ja hallinnoinnissa työskenteli 15 henkilöä.

Maankäyttö ja ympäristö (32 henkilöä)

Maakunnan suunnittelu – maakuntakaavoitus, liikennejärjestelmätyö ja merialuesuunnittelu – edellyttävät henkilöstöltä monialaista asiantuntijuutta ja näkemystä yhteiskunnan eri sektoreiden kytkeytyneisyyksistä. Ajankohdaisia temaattisia aiheita edistetään ja niihin kohdennetaan suurempaa panostusta hanketyöllä ja henkilöstöllä. Toiminnan kehittäminen ja digitalisaation etulinjassa pysyminen edellyttävät teknisen osaamisen varmistamista koko liiton organisaatiossa.

Suunnittelutehtävissä oli elokuussa 2024 seitsemän työntekijää vakituudessa työsuhteessa, määräaikaisissa suhteissa yksi työntekijä ja yksi korkeakouluharjoittelija. Hanketoiminnassa on kuusi määräaikaisessa työsuhteessa oleva työntekijää.

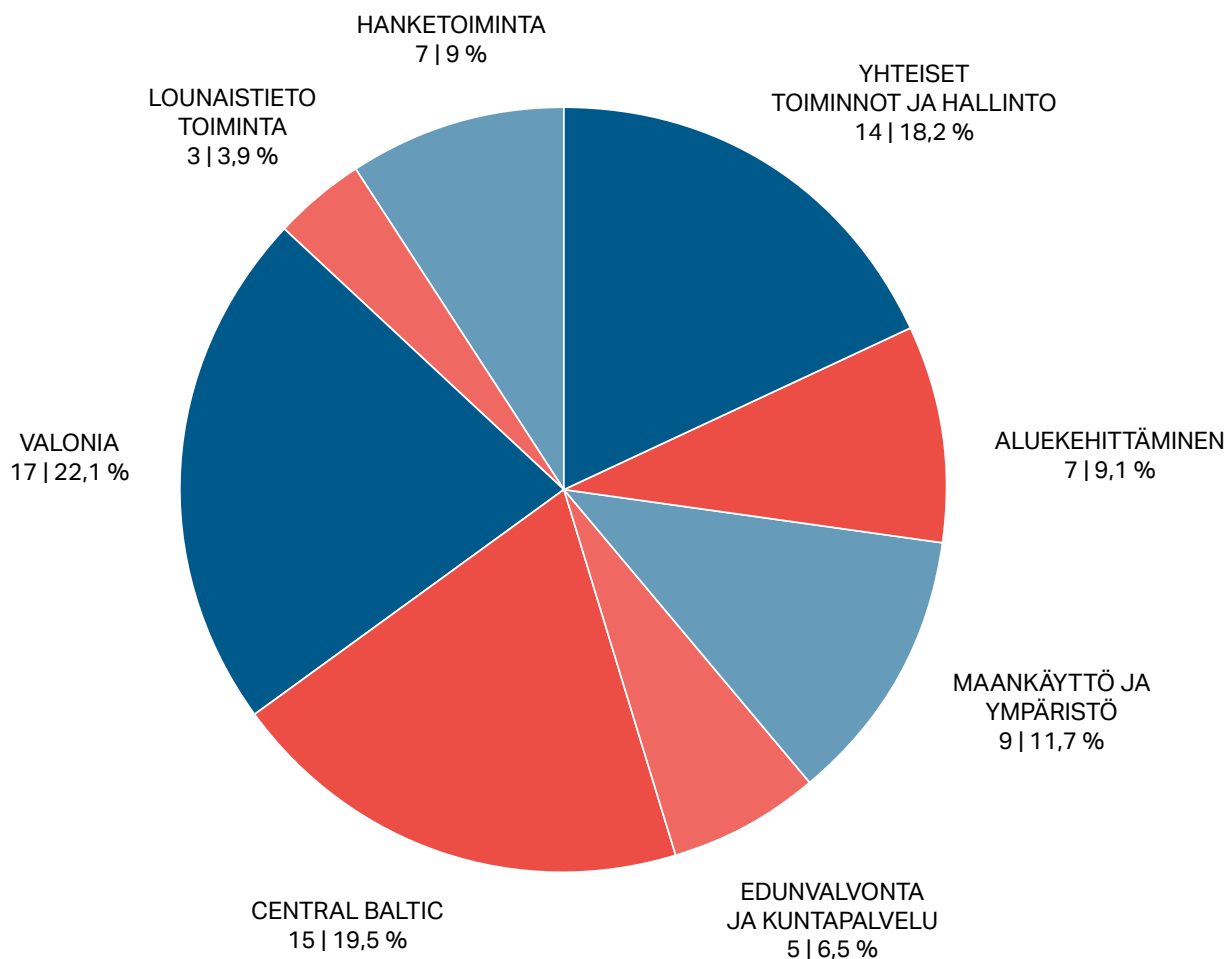
Valonian toimintojen laajuus ja henkilöstön määrä riippuu saadun hankerahoituksen määrästä. Uusi toimintakausi käynnistyi vuoden 2021 alusta ja jatkuu vuoden 2030 loppuun vaihtelevin henkilöstömäärin. Valoniassa oli 17 henkilöä elokuussa 2024.

Edunvalvonta ja kuntapalvelu (8 henkilöä)

Vastuualueen varsinaisessa kuntarahoitteisessa toiminnassa on viisi vakinaisessa työsuhteessa olevaa henkilöä ja lisäksi vakituisten kehittämisspäällikön tehtävä jäi vielä täyttämättä. Tehtävien organisoinnissa ei ole vuodelle 2025 suunnitteilla olennaisia muutoksia.

Edunvalvonnan alla toimivaan tietopalveluryhmään on koottu kuntarahoitteisen tietopalvelun toiminta sekä Lounaistiedon toiminnot. Kuntarahoitteisen toiminnan lisäksi tietopalveluryhmässä toimii vakituinen Lounaistiedon verkostokoordinaattori, määräaikaisessa työsuhteessa olevaa paikkatietoasiantuntija sekä vuosittain korkeakouluharjoittelija.

Henkilöstö yksiköittäin 8/2024

Talouden tunnusluvut

Käyttötalousosa

KÄYTTÖTALOUS 2025 KUNTARAHOITTEINEN TOIMINTA						
TUOTOT	TA 2025	TA 2024	TA 24/25 %	TA 24/25€	TS 2026	TS 2027
Kuntien maksuosuudet	3 899 900	4 499 900	-13,3	600 000	3 899 900	3 899 900
Myyntituotot	50 452	38 600	30,7	-11 852	50 452	50 452
Muut tuotot	101 000	121 500	-16,9	20 500	101 000	101 000
TUOTOT YHT.	4 051 352	4 660 000	-13,1	608 648	4 051 352	4 051 352
KULUT						
LUOTTAMUSHENKILÖHALLINTO						
Henkilöstökulut	-197 300	-145 020	36,1	52 280	-145 020	-145 020
Palvelujen ostot	-86 600	-87 900	-1,5	-1 300	-86 600	-86 600
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 000	-2 000	0,0	0	-2 000	-2 000
Vuokrat	-4 000	-4 000	0,0	0	-4 000	-4 000
Muut toimintakulut	-2 500	-3 500	-28,6	-1 000	-2 500	-2 500
YHTEENSÄ	-292 400	-242 420	20,6	49 980	-240 120	-240 120
YHTEISET TOIMINNOT JA HALLINTO						
Henkilöstökulut	-1 046 004	-1 014 566	3,1	31 438	-1 061 694	-1 077 619
Palvelujen ostot	-426 620	-1 151 195	-62,9	-724 575	-426 620	-426 620
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-37 450	-43 150	-13,2	-5 700	-37 450	-37 450
Vuokrat	-277 420	-296 000	-6,3	-18 580	-277 420	-277 420
Muut toimintakulut	-2 000	-100	1 900,0	1 900	-100	-100
YHTEENSÄ	-1 789 494	-2 505 011	-28,6	-715 517	-1 803 284	-1 819 209
ALUEKEHITTÄMINEN						
Henkilöstökulut	-587 213	-579 123	1,4	8 090	-596 021	-604 962
Palvelujen ostot	-176 170	-181 829	-3,1	-5 659	-176 170	-176 170
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-400	-400	0,0	0	-400	-400
Muut toimintakulut	-4 000	-4 000	0,0	0	-4 000	-4 000
YHTEENSÄ	-767 783	-765 352	0,3	2 431	-776 591	-785 532
MAANKÄYTTÖ JA YMPÄRISTÖ						
Henkilöstökulut	-540 667	-517 089	4,6	23 578	-548 777	-557 009
Palvelujen ostot	-145 910	-122 910	18,7	23 000	-145 910	-145 910
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 250	-7 250	0,0	0	-7 250	-7 250
Muut toimintakulut	-2 000	-2 000	0,0	0	-2 000	-2 000
YHTEENSÄ	-695 827	-649 249	7,2	46 578	-703 937	-712 169
EDUNVALVONTA JA KUNTAPALVELUT						
Henkilöstökulut	-481 699	-475 903	1,2	5 796	-488 924	-496 258
Palvelujen ostot	-132 965	-211 365	-37,1	-78 400	-132 965	-132 965
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 125	-3 400	21,3	725	-4 125	-4 125
Muut toimintakulut	-5 500	-5 500	0,0	0	-5 500	-5 500
YHTEENSÄ	-624 289	-696 168	-10,3	-71 879	-631 514	-638 848
KULUT YHT.	-4 169 793	-4 858 200	-14,2	-688 407	-4 155 447	-4 195 878
TOIMINTAKATE	-118 441	-198 200	-40,2	-79 759	-104 095	-144 526

TA = talousarvio, TS = taloussuunnitelma

KÄYTTÖTALOUS 2025 OHJELMA- JA HANKETOIMINTA						
	TA2025	TA2024	TA 24/25 %	TA 24/25 €	TS 2026	TS 2027
CENTRAL BALTIC 2021-2027						
Tuet ja avustukset	1 648 810	1 535 420	7,4	113 390	1 719 690	1 591 810
Henkilöstökulut (V-S liitto)	-1 055 600	-1 045 450	1,0	-10 150	-1 139 250	-1 075 900
Palvelujen osto	-434 870	-322 150	35,0	-112 720	-409 550	-354 530
Aineet ja tarvikkeet						
Muut toimintakulut	-158 340	-167 820		9 480	-170 890	-161 380
TOIMINTAKATE	0	0		0	0	0
VALONIA TOIMIINNOT						
Tuet ja avustukset	1 062 000	1 180 000	-10,0	-118 000	1 135 000	1 155 000
Muut tuotot	125 000	125 000	0,0	0	125 000	125 000
Henkilöstökulut (V-S liitto)	-1 015 000	-855 000	18,7	-160 000	-1 035 000	-1 055 000
Palvelujen osto	-165 000	-350 000	-52,9	185 000	-130 000	-130 000
Aineet ja tarvikkeet	-6 000	-20 000	-70,0	14 000	-15 000	-15 000
Muut toimintakulut	-1 000	-80 000	-98,8	79 000	-80 000	-80 000
TOIMINTAKATE	0	0		0	0	0
LOUNAISTIETO TOIMINNOT						
Tuet ja avustukset	202 300	198 900	1,7	3 400	189 700	190 000
Henkilöstökulut	-145 700	-138 100	5,5	-7 600	-148 400	-150 000
Palvelujen osto	-32 500	-33 000	-1,5	500	-24 700	-25 000
Aineet ja tarvikkeet	-200	-200	0,0	0	-200	-200
Muut toimintakulut	-23 900	-27 600	-13,4	3 700	-16 400	-14 800
TOIMINTAKATE	0	0		0	0	0
HANKETOIMINTA						
Tuet ja avustukset	660 007	594 167	11,1	65 840	603 367	603 067
Henkilöstökulut	-249 356	-351 309	-29,0	101 953	-341 009	-339 409
Palvelujen osto	-387 015	-4 900	7 798,3	-382 115	-13 200	-12 900
Aineet ja tarvikkeet	-395	-100	295,0	-295	-100	-100
Muut toimintakulut	-23 241	-237 858	-90,2	214 617	-249 058	-250 658
TOIMINTAKATE	0	0		0	0	0
TUOTOT YHT	3 698 117	3 633 487	1,8	64 630	3 772 757	3 664 877
KULUT YHT	-3 698 117	-3 633 487	1,8	-64 630	-3 772 757	-3 664 877
TOIMINTAKATE	0	0		0	0	0
<p>Central Baltic -ohjelman käyttötalousarvio täsmentyy seurantakomitean päätöksillä. Valonian, Lounaistiedon ja hanketoiminnan käyttötalousarviot täsmentyvät, kun uusia hankkeita käynnistetään ja niiden kustannusarviot vahvistetaan maakuntahallituksen päätöksillä. Hankkeiden päättyessä niiden toiminta ja tulokset raportoidaan</p>						

Yhteenveto kuntarahoitteen toiminnan käyttötaloudesta 2025

KUNTARAOITTEINEN TOIMINTA						
KÄYTTÖTALOUS	TA2025	TA2024	TA 24/25 %	TA24/25 €	TS 2026	TS 2027
TUOTOT						
Kuntien maksuosuudet	3 899 900	4 499 900	-13,3	600 000	3 899 900	3 899 900
Myyntituotot	50 452	38 600	30,7	-11 852	50 452	50 452
Muut tuotot	101 000	121 500	-16,9	20 500	101 000	101 000
TUOTOT YHT.	4 051 352	4 660 000	-13,1	608 648	4 051 352	4 051 352
KULUT						
Henkilöstökulut	-2 852 883	-2 731 701	4,4	121 182	-2 840 437	-2 880 868
Palvelujen ostot	-968 265	-1 755 199	-44,8	-786 934	-968 265	-968 265
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-51 225	-56 200	-8,9	-4 975	-51 225	-51 225
Vuokrat	-281 420	-300 000	-6,2	-18 580	-281 420	-281 420
Muut toimintakulut	-16 000	-15 100	6,0	900	-14 100	-14 100
YHTEENSÄ	-4 169 793	-4 858 200	-14,2	-688 407	-4 155 447	-4 195 878
TOIMINTAKATE	-118 441	-198 200	-40,2	-79 759	-104 095	-144 526

TA = talousarvio, TS = taloussuunnitelma, TP = tilinpäätös

Tuloslaskelmaosa

TALOUSSUUNNITELMA 2025						
	TA 2025	TA 2024	TA24/25	TA24/25	TS 2026	TS 2027
			%	euroa		
KÄYTTÖTALOUSOSA (ulkoinen ja sisäinen)						
KUNTARAHOITTEINEN TOIMINTA						
__Tuotot	4 051 352	4 660 000	-13,1	608 648	4 051 352	4 051 352
__Kulut	-4 169 793	-4 858 200	-14,2	-688 407	-4 155 447	-4 195 878
Netto	-118 441	-198 200	-40,2	-79 759	-104 095	-144 526
OHJELMA- JA HANKETOIMINTA						
__Tuotot	3 698 117	3 633 487	1,8	-64 630	3 772 757	3 664 877
__Kulut	-3 698 117	-3 633 487	1,8	64 630	-3 772 757	-3 664 877
Netto	0	0			0	0
TULOSLASKELMAOSA (ulkoinen/sisäinen)						
	TA 2025	TA 2024	TA24/25	TA24/25	TS 2026	TS 2027
			%	euroa		
Toimintatulot	7 749 469	8 293 487	-6,6	544 018	7 824 109	7 716 229
__Kuntien maksusuudet	3 899 900	4 499 900	-13,3	600 000	3 899 900	3 899 900
__Tuot, avustukset, korvaukset	3 698 117	3 633 487	1,8	-64 630	3 772 757	3 664 877
__Muut tuotot	151 452	160 100	-5,4	8 648	151 452	151 452
Toimintamenot	-7 867 910	-8 491 687	-7,3	-623 777	-7 928 204	-7 860 755
__Henkilöstömenot	-5 318 539	-5 121 560	15,5	234 326	-5 504 096	-5 501 177
__Palvelujen ostot	-1 987 650	-2 465 249	4,1	37 174	-1 545 715	-1 490 695
__Aineet ja tarvikkeet	-57 820	-76 500	-14,0	-26 500	-66 525	-66 525
__Muut toimintakulut	-503 901	-828 378	-14,0	-26 500	-811 868	-802 358
TOIMINTAKATE	-118 441	-198 200	-40,2	-79 759	-104 095	-144 526
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT						
__Korkotulot						
__Muut rahoitustulot						
__Korkomenot						
__Muut rahoituskulut						
VUOSIKATE	-118 441	-198 200	-40,2	-79 759	-104 095	-144 526
__Siirrot rahastoon						
__Poistot	-9 021	-88 856	-89,8	-79 835	-8 333	-10 000
__Satunnaiset tuotot						
__Satunnaiset kulut						
TILIKAUDEN TULOS	-127 462	-287 056	-55,6	-159 594	-112 428	-154 526

Investointiosa

INVESTOINTIOSA						
	TA 2025	TA 2024	TA24/25	TA24/25	TS 2026	TS 2027
			%	euroa		
_ Tuotot						
_ Kulut	-10 000	-10 000		0	-10 000	-10 000
Netto	-10 000	-10 000		0	-10 000	-10 000

Rahoitusosa

RAHOITUSOSA						
euroa	TA 2025	TA 2024	TA24/25	TA24/25	TS 2026	TS 2027
			%	euroa		
VARSINAISEN TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN KASSAVIRTA						
TULORAHOITUS						
_ Vuosikate	-118 441	-198 200	-40,2	-79 759	-104 095	-144 526
Tulorah.korjauserät						
INVESTOINNIT						
_ Käyttöom.investoinnit	-10 000	-10 000		0	-10 000	-10 000
Käyttöom. myyntitulot						
NETTOKASSAVIRTA	-128 441	-208 200	-38,3	-79 759	-114 095	-154 526

Liite 1. Jäsenkuntien maksuosuudet 2019 – 2024

Kunta	2 019	2 020	2 021	2 022	2 023	2 024	_23/24 %
Aura	28 695	28 502	28 969	28 248	27 475	31 475	14,56
Kaarina	301 859	304 134	304 473	304 235	305 424	360 359	17,99
Kemiönsaari	44 690	43 780	43 163	42 627	43 114	48 895	13,41
Koski Tl	15 117	14 783	14 694	14 926	14 465	15 897	9,90
Kustavi	6 899	7 259	7 424	7 650	8 149	9 636	18,25
Laitila	59 383	59 804	59 350	58 306	56 690	65 663	15,83
Lieto	166 479	168 478	169 617	168 958	166 739	195 665	17,35
Loimaa	109 882	107 042	105 269	105 372	102 672	116 597	13,56
Marttila	13 452	13 174	13 141	13 252	12 828	14 020	9,29
Masku	83 749	82 621	82 936	81 394	79 878	92 381	15,65
Mynämäki	55 978	54 722	54 209	53 314	51 433	59 639	15,95
Naantali	191 674	194 426	195 373	195 655	195 737	221 265	13,04
Nousiainen	35 903	35 145	34 689	34 142	32 586	37 898	16,30
Oripää	8 554	8 856	8 906	8 747	8 648	9 955	15,11
Paimio	86 124	86 074	85 667	83 890	81 530	98 413	20,71
Parainen	130 354	128 849	127 824	125 313	122 495	141 663	15,65
Pyhäranta	15 513	15 476	15 306	14 572	14 433	16 264	12,69
Pöytyä	54 934	53 847	53 097	54 690	55 180	58 854	6,66
Raisio	210 422	206 657	204 978	202 623	200 532	236 783	18,08
Rusko	53 103	53 073	53 062	53 136	51 564	59 273	14,95
Salo	383 258	375 078	368 569	367 791	361 142	416 929	15,45
Sauvo	22 057	21 378	21 074	21 289	20 532	23 604	14,96
Somero	57 999	56 809	56 603	55 772	54 202	62 054	14,49
Taivassalo	11 479	11 434	11 870	11 685	11 151	12 934	15,99
Turku	1 610 720	1 625 463	1 638 707	1 655 236	1 685 156	1 939 956	15,12
Uusikaupunki	126 544	127 686	125 382	121 485	121 035	137 435	13,55
Vehmaa	15 079	15 350	15 548	15 592	15 110	16 393	8,49
YHT	3 899 900	3 899 900	3 899 900	3 899 900	3 899 900	4 499 900	15,39

Liite 2. Maksuosuuksien kehitys 1993–2027

Varsinais-Suomen liiton tilinpäätösten ja talousarvioiden mukaan jäsenkuntien maksuosuudet ovat kehittyneet seuraavasti:

vuosi	maksuosuudet		muutos edelliseen vuoteen	
	mk	euroa		%
1993	9 937 529	1 671 372		
1994	9 145 993	1 538 246		-8,0
1995	10 343 056	1 739 577		13,1
1996	10 948 585	1 841 420		5,9
1997	12 478 460	2 098 726		14,0
1998	13 131 783	2 208 607		5,2
1999	13 531 783	2 275 883		3,0
2000	13 931 783	2 343 158		3,0
2001	13 931 786	2 343 158		0,00
2002		2 569 895		9,68
2003		2 698 388		5,00
2004		2 860 291		6,00
2005		3 006 166		5,10
2006		3 147 456		4,70
2007		3 257 617		3,50
2008		3 371 634		3,50
2009		3 489 641		3,50
2010		3 489 641		0,00
2011		3 559 434		2,00
2012		3 693 995		3,78
2013		3 786 311		2,50
2014		3 799 900		0,36
2015		3 799 900		0,00
2016		3 799 900		0,00
2017		3 799 900		0,00
2018		3 799 900		0,00
2019		3 899 900		2,63
2020		3 899 900		0,00
2021		3 899 900		0,00
2022		3 899 900		0,00
2023		3 899 900		0,00
2024		4 499 900		15,39
TA 2025		3 899 900		-13,33
TS 2026		3 899 900		0,00
TS 2027		3 899 900		0,00

Liite 3. Maksuosuuksien määrättyminen vuonna 2024

Nimi	Kunnallisvero 2022	Yhteisövero-osuus yhteensä 2022	2022 kunnan tulovero-%	maksuosuuden perusteena oleva kpl-määrä	2024 maksosuudet	2023 maksosuudet	muutos 2023 -> 2024
Aura	14 752 830	807 395	21,50	72 373 137	31 475	27 475	14,56 %
Kaarina	158 161 150	9 630 943	20,25	828 602 926	360 359	305 424	17,99 %
Kemijärvi	20 609 186	1 595 366	19,75	112 428 111	48 895	43 114	13,41 %
Koski t.l	6 717 260	593 631	20,00	36 554 455	15 897	14 465	9,90 %
Kustavi	3 645 983	342 147	18,00	22 156 280	9 636	8 149	18,25 %
Laitila	28 178 044	3 150 944	20,75	150 983 073	65 663	56 690	15,83 %
Lieto	81 913 843	5 818 326	19,50	449 908 560	195 665	166 739	17,35 %
Loimaa	50 932 917	5 368 458	21,00	268 101 789	116 597	102 672	13,56 %
Marttila	6 274 077	415 359	20,75	32 238 245	14 020	12 828	9,29 %
Masku	41 579 944	2 496 790	20,75	212 417 998	92 381	79 878	15,65 %
Mynämäki	27 483 100	1 657 545	21,25	137 132 444	59 639	51 433	15,95 %
Naantali	84 799 377	11 867 350	19,00	508 772 250	221 265	195 737	13,04 %
Nousiainen	18 219 610	515 872	21,50	87 141 777	37 898	32 586	16,30 %
Oripää	4 077 058	730 071	21,00	22 891 089	9 955	8 648	15,11 %
Paimio	44 001 473	2 953 502	20,75	226 289 038	98 413	81 530	20,71 %
Parainen	63 161 453	3 614 632	20,50	325 737 002	141 663	122 495	15,65 %
Pyhäranta	7 617 760	516 107	21,75	37 397 089	16 264	14 433	12,69 %
Pöytyä	25 995 919	2 761 126	21,25	135 327 271	58 854	55 180	6,66 %
Raisio	101 375 576	8 876 213	20,25	544 453 281	236 783	200 532	18,08 %
Rusko	25 401 188	1 516 107	19,75	136 290 101	59 273	51 564	14,95 %
Salo	181 701 105	17 224 651	20,75	958 678 339	416 929	361 142	15,45 %
Sauvo	10 935 505	733 356	21,50	54 273 772	23 604	20 532	14,96 %
Somero	27 168 787	2 081 598	20,50	142 684 807	62 054	54 202	14,49 %
Taivassalo	5 471 183	328 288	19,50	29 740 880	12 934	11 151	15,99 %
Turku	704 761 496	165 073 867	19,50	4 460 694 173	1 939 956	1 685 156	15,12 %
Uusikaupunki	59 150 314	6 422 769	20,75	316 014 859	137 435	121 035	13,55 %
Vehmaa	7 624 945	761 754	22,25	37 693 031	16 393	15 110	8,49 %
	1 811 711 085	257 854 168		10 346 975 778	4 499 900	3 899 900	15,39 %

